

Sygn. akt II Ca 1019/16

# WYROK

## W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Sławomir Buras

Sędziowie: SSO Teresa Strojnowska (spr.)

SSR del. Rafał Krasoń

Protokolant: starszy protokolant Beata Wodecka

po rozpoznaniu w dniu 23 listopada 2016 r. w Kielcach na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Banku (...) S.A we W.

przeciwko A. K.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Starachowicach

z dnia 31 maja 2016 r. sygn. I C 148/16

oddala apelację; nakazuje pobrać od (...) Banku (...) S.A we W.

na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Starachowicach kwotę 2952 (dwa tysiące dziewięćset pięćdziesiąt dwa) złote tytułem kosztów sądowych.

### ***II Ca 1019/16 Uzasadnienie***

Wyrokiem z dnia 31 maja 2016 roku sygn. I C 148/16, Sąd Rejonowy w Starachowicach oddalił powództwo (...) Bank (...) S.A. we W. przeciwko A. K. (pkt I) oraz pobrał od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Starachowicach kwotę 1 241,00 zł tytułem nieuiszczonej części opłaty od pozwu (pkt II).

Sąd Rejonowy ustalił stan faktyczny, z którego wynika, że w dniu 21 marca 2007r. strony zawarły umowę, na podstawie której powód udzielił pozwanemu kredytu ratalnego nr (...), którego pozwany nie spłacił w określonych ratach i terminach. W związku z tym niespłacona kwota kredytu stała się wymagalna. Przed wytoczeniem powództwa powód wezwał pozwanego do spłaty zadłużenia, czego ten jednak nie dokonał. W dniu 7 stycznia 2014 roku (...) Bank (...) S.A. z siedzibą we W. wystawił wyciąg z ksiąg banku, w którym stwierdzono, że wysokość zobowiązania pozwanego A. K. wobec powoda na dzień 7 stycznia 2014 roku wynosiła łącznie 30818,99 zł, na którą to kwotę złożyła się należność główna w wysokości 12 714,55 zł, odsetki za okres od dnia 21 marca 2007 roku do dnia wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego w kwocie 17 458,59 zł, 75,00 zł z tytułu należnych kosztów, opłat i prowizji oraz 570,85 zł z tytułu miesięcznych opłat za prowadzenie rachunku bankowego.

W dniu 5 listopada 2014 roku strona powodowa skierowała do pozwanego A. K. ostateczne wezwanie do uregulowania należności, w którym wezwała do zapłaty łącznie kwoty 32 470,48 zł. Przesyłka zawierająca to pismo została zwrócona przez operatora pocztowego z adnotacją „adresat wyprowadził się”.

W dniu 2 października 2015 roku strona powodowa złożyła do Sądu Rejonowego pozew przeciwko A. K. o zapłatę kwoty 30 818,99 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP za okres od dnia 8 stycznia 2014 roku do dnia zapłaty. Pozwanego przed sądem reprezentował ustanowiony przez sąd kurator celem reprezentowania interesów A. K., którego aktualne miejsce pobytu nie było znane.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że powództwo nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd wskazał, że istnienie wierzytelności wobec pozwanego budzi uzasadnione wątpliwości. Powód powoływał się na to, że łączyła go z [ozwanym umowa bankowa oraz, że pozwany nie wywiązał się z postanowień tej umowy, jednakże nie dołączył do akt sprawy dowodu jakim, był dokument tej umowy, harmonogramu spłat.

Z kolei strona pozwana nie złożyła w sprawie wniosków dowodowych, lecz podniosła zarzut nieudowodnienia roszczenia oraz zarzut przedawnienia.

W tej sytuacji procesowej zakres ustaleń faktycznych, których dokonanie było możliwe na podstawie dowodów przedstawionych przez powoda był niewielki i nie dotyczył istnienia zobowiązania pozwanego, wysokości świadczenia oraz jego wymagalności.

Dokumenty przedłożone w sprawie nie pozwoliły, zdaniem Sądu Rejonowego na dokonanie takich ustaleń. W szczególności nie są dowodami pozwalającymi na ustalenie wymienionych okoliczności wyciąg z ksiąg banku z dnia 7 stycznia 2014r., pisma kierowane do pozwanego, czy też odpisy pełnomocnictwa i rejestrów przedsiębiorców dotyczące powoda.

Odnosząc się do wyciągu z ksiąg rachunkowych powoda z dnia 7 stycznia 2014r. Sąd zwrócił uwagę, że Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 15 marca 2011 roku uznał, że art. 95 ust. 1 Prawa bankowego w części, w jakiej nadaje moc prawną dokumentu urzędowego księgom rachunkowym i wyciągom z ksiąg rachunkowych banku w odniesieniu do praw i obowiązków wynikających z czynności bankowych w postępowaniu cywilnym prowadzonym wobec konsumenta jest niezgodny z art. 2, art. 32 ust. 1 zd. pierwszym i 76 Konstytucji.

Z tej przyczyny w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe został dodany art. 95 ust. 1a, zgodnie z którym moc prawna dokumentów urzędowych, o której mowa w ust. 1 (chodzi o księgi rachunkowe banków i sporządzone na ich podstawie wyciągi oraz inne świadczenia podpisane przez osoby upoważnione do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych banków i opatrzone pieczęcią banku), nie obowiązuje w odniesieniu do dokumentów wymienionych w tym przepisie w postępowaniu cywilnym.

Dlatego też dołączony do pozwu wyciąg z ksiąg rachunkowych powoda nie może być traktowany jako dokument urzędowy, stanowi zatem jedynie dokument prywatny.

Zgodnie z treścią art.245 k.p.c. (w brzmieniu obowiązującym w dacie wystawienia tego wyciągu) dokument prywatny stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w tym dokumencie. Nie stanowi dowodu, na istnienie po stronie pozwanego zobowiązania w kwocie wskazanej w tymże dokumencie prywatnym – wyciągu z ksiąg banku (k.12).

Ponadto wyliczenia kwoty objętej żądaniem pozwu, zawarte w uzasadnieniu pozwu, budzą zasadnicze wątpliwości co do ich poprawności z regułami matematyki. W szczególności trudno uznać za poprawne wyliczenie wskazujące na znaczne kwoty odsetek od kwoty należności głównej wynoszącej 0,00 zł.

Strona powodowa jest bankiem, a więc profesjonalną instytucją, a pomimo tego nie złożyła do akt jakiegokolwiek dowodu, który by pozwolił na dokonanie ustaleń faktycznych w podanym wyżej zakresie. Żaden z dokumentów

dołączonych do pozwu i wskazywanych przez powoda jako dowody uzasadniające jego roszczenie nie pozwala na uznanie, że powód udowodnił swoje twierdzenia. Z tych więc względów sąd Rejonowy uznał, że powód nie udowodnił swojego roszczenia i oddalił powództwo (pkt I).

O kosztach sądowych, na które złożyła się nieuiszczona część opłaty od pozwu Sąd orzekł na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku i kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, zaskarżając go w części oddalającej powództwo. Zarzucił uniemożliwienie dochodzenia od pozwanego całości roszczenia przez naruszenie prawa procesowego, tj.: art. 442<sup>1</sup> § 1 k.p.c., art. 214 § 2 k.p.c., art. 217 k.p.c., art. 227 k.p.c., art. 228 k.p.c., art. 232 k.p.c., art. 207 k.p.c. oraz prawa materialnego, tj.: art. 5 k.c., 6 k.c., 117 k.c., 118 k.c., 120 k.c.

Popierając apelację powód wniósł o:

- uchylenie zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości,
- ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

Ponadto wnosił o rozpoznanie sprawy pod jego nieobecność lub nieobecność pozwanego, przeprowadzenie dowodu z akt postępowania karnego o sygnaturze II K 71/09 oraz o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Kurator ustanowiony dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego A. K., w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie jako bezzasadnej, zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego oraz przyznanie kuratorowi wynagrodzenia za czynności kuratora w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda nie jest zasadna i nie zasługuje na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Okręgowego, dokonana przez Sąd pierwszej instancji ocena dowodów była zgodna z zasadami logiki, wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego. Sąd Rejonowy w sposób rzetelny dokonał trafnej oceny, która to nie jest oceną dowolną, a poczynione przez Sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne znajdowały logiczne uzasadnienie w zgromadzonym materiale dowodowym. Na podstawie tych ustaleń Sąd pierwszej instancji wyprowadził również trafne wnioski i dokonał prawidłowej oceny prawnej dochodzonego roszczenia. Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Rejonowy w pełni podziela i przyjmuje za własne.

Analizę zarzutów apelacyjnych należało rozpocząć od zarzutu nieważności postępowania, choć od razu należy zauważyć, że dalsze zarzuty w istocie opierają się na podobnej argumentacji.

Przedstawiona przez powoda argumentacja sprowadza się w rzeczywistości do tego, że został pozbawiony możliwości dochodzenia roszczenia z tytułu umowy kredytu zawartej z pozwanym.

Zarzut, że nie mógł odnieść się do twierdzeń pozwanego, zawartych w odpowiedzi na pozew, ponieważ została mu doręczona w dniu 30 maja 2016 roku, a więc dzień przed rozprawą jest niezasadny.

Zauważyć należy, że art. 207 k.p.c. odnosi się do trybu i sposobu doręczenia stronom postępowania pozwu, odpowiedzi na pozew, względnie dalszych pism procesowych.

Zasadą wyrażoną w art. 207 k.p.c. jest, że składanie dalszych (niż odpowiedź na pozew) pism przygotowawczych, poddane zostało pewnej reglamentacji. Zgodnie z art. 207 §3 zd.1 przewodniczący może przed pierwszym posiedzeniem wyznaczonym na rozprawę, zobowiązać strony do złożenia dalszych pism przygotowawczych, oznaczając porządek składania tych pism, termin w którym należy je złożyć i okoliczności, które mają być wyjaśnione. To zaś oznacza, że poza odpowiedzią na pozew, strony nie mogą swobodnie składać pism przygotowawczych,

bez uprzedniego stosownego zobowiązania (zezwolenia) przewodniczącego (do czasu pierwszego posiedzenia przeznaczonego na rozprawę pozostaje to w gestii przewodniczącego).

Z akt sprawy nie wynika, aby przewodniczący zezwolił, czy też zobowiązał powoda do złożenia pisma zawierającego stanowisko powoda na złożoną przez pozwanego odpowiedź na pozew. Dlatego też zarzut, iż odpowiedź na pozew doręczono powodowi bez zachowania 14 dniowego terminu określonego w art. 207 k.p.c. nie jest trafny.

Doręczenie powodowi zawiadomienia o terminie rozprawy wyznaczonej na dzień 31 maja 2016r. wraz z odpowiedzią na pozew, nastąpiło w dniu 29 kwietnia 2016r. (k.35)

Należy wskazać, że co do zasady naruszenie art. 149 § 2 k.p.c. przez zbyt późne doręczenie stronie zawiadomienia o rozprawie, nie stanowi pozbawienia możliwości obrony swoich praw. Jest to uchybienie procesowe, mogące mieć wpływ na wynik sprawy.

Powód nie wykazał jednak, aby zawiadomienie go o terminie rozprawy, doręczone w dniu 29 kwietnia 2016r. mogło mieć wpływ na wynik sprawy.

Wskazane pismo procesowe pozwanego (k. 31 – 32) wyrażało jego stanowisko w zakresie żądań przedstawionych przez powoda w pozwie.

Wbrew twierdzeniom powoda zawartym w apelacji, przedłożony przez powoda wyciąg z ksiąg rachunkowych Banku, stanowiący przecież tylko dokument prywatny (k.12 in.), wobec braku jakichkolwiek innych dowodów, mogących być uznanymi za podstawę ustalenia źródła zobowiązania pozwanego, daty wymagalności, wysokości należnej powodowi kwoty, nie mógł stanowić wystarczającego dowodu na potwierdzenie istnienia wierzytelności, jej wysokości i wymagalności.

Treść wyciągu z ksiąg bankowych nie dowodziła bowiem faktu istnienia zadłużenia pozwanego oraz jego wysokości.

Inicjatywa dowodowa strony powodowej ograniczyła się jedynie do złożenia pozwu i dołączenia doń wyciągu z ksiąg bankowych oraz pozostałych dokumentów (wezwanie do zapłaty z dnia 6 listopada 2014r., oraz zobowiązanie do dokonywania wpłat wg „rozkładu” – dokument ten nie zawiera daty jego wystawienia – k.14, k.17).

To przecież na stronie powodowej ciążył ciężar udowodnienia swoich twierdzeń zawartych w pozwie, zgodnie z zasadą rozkładu ciężaru dowodu, określoną w art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c., czemu jednak nie sprostała.

Prawidłowo Sąd Rejonowy ocenił dowody zaoferowane przez powoda jako nie pozwalające na dokonanie ustaleń co do istnienia zobowiązania pozwanego, daty wymagalności, wysokości.

Dlatego też kolejny zarzut apelacji - naruszenia art. 232 k.p.c., nie mógł odnieść zamierzonych skutków prawnych.

Artykuł 232 k.p.c. nakłada obowiązek wskazywania dowodów dla stwierdzenia faktów, z których strony wywodzą skutki prawne na strony; adresowany jest przy tym do strony, a nie do sądu. Wprawdzie przepis ten w zdaniu drugim dopuszcza możliwość dopuszczenia przez sąd z urzędu dowodu niewskazanego przez stronę, tym niemniej jest to tylko możliwość, a nie obowiązek (zob. min. wyr. SA w Białymstoku z dnia 7 kwietnia 2016 roku, sygn. akt I ACa 1094/15, Lex nr 2032388).

Ponadto należy zgodzić się z Sądem Rejonowym, że bank jest profesjonalną instytucją, a dochodzenie wierzytelności wynikającej z umowy kredytu mieści się w zakresie czynności wykonywanych w ramach działalności gospodarczej charakterystycznej dla banków. To, że pełnomocnikiem powód ustanowił pracownika Banku, nie zaś profesjonalistę w osobie adwokata lub radcy prawnego z całą stanowczością nie zwalnia powoda z obowiązku udowodnienia zasadności swojego roszczenia.

Sąd Rejonowy prawidłowo także uznał, że wyciąg z ksiąg banku jest dokumentem prywatnym, a samo podpisanie go przez pracownika banku nie dowodzi jeszcze, że pozwany zawarł z powodem umowę pożyczki. Co prawda powyższe

nie oznacza, że moc dowodowa dokumentu prywatnego ogranicza się do konsekwencji wynikających z przewidzianego w art. 245 k.p.c. domniemania, iż osoba, która złożyła podpis na dokumencie prywatnym, złożyła zawarte w nim oświadczenie. W pozostałym zakresie – nie objętym tym domniemaniem – moc dowodowa dokumentu prywatnego podlega ocenie przez sąd, zgodnie z regułami zawartymi w art. 233 § 1 k.p.c., tak jak każdego innego dowodu.

Ramy swobodnej oceny dowodów muszą być określone wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego, regułami logicznego myślenia oraz pewnego poziomu świadomości prawnej, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wając ich moc oraz wiarygodność odnosi je do pozostałego materiału dowodowego.

Przedłożony przez powoda dokument prywatny w postaci wyciągu z ksiąg rachunkowych Banku (k.12), wobec braku jakichkolwiek innych dowodów stanowiących podstawę ustalenia wysokości należnej powodowi kwoty, nie mógł stanowić wystarczającego dowodu na potwierdzenie istnienia wierzytelności, jej wysokości i wymagalności. Treść wyciągu z ksiąg bankowych podpisana jedynie przez pracownika banku nie dowodzi bowiem faktu istnienia zadłużenia pozwanego oraz jego wysokości. Powód nie wykazał, w jaki sposób dokonał przedstawionych tam wyliczeń, co uniemożliwia weryfikację i ocenę ich prawdziwości.

Pozwany w odpowiedzi na pozew nie uznał powództwa i wniósł o jego oddalenie jako nie udowodnione, a to oznacza, że wbrew zarzutom apelacji, nie przyznał okoliczności wynikających z treści pozwu, z wyciągu z ksiąg bankowych. Podniósł brak umowy kredytowej, dokumentu jej wypowiedzenia, co uniemożliwia ustalenie daty wymagalności zadłużenia, wysokości.

Wbrew twierdzeniom powoda Sąd Rejonowy nie zbadał merytorycznie podniesionego przez pozwanego zarzutu przedawnienia i nie z tego powodu oddalił powództwo, lecz dlatego, że nie zostało udowodnione.

. W swoich wywodach Sąd Rejonowy wyraźnie wskazał, że nie było konieczne badanie, czy roszczenie z tytułu zawartej umowy uległo przedawnieniu czy nie, skoro podniesiony przez pozwanego zarzut nie udowodnienia roszczenia jako dalej idący zasługiwał na uwzględnienie.

Dopiero gdyby powód udowodnił swoje roszczenie, to na pozwanym spoczywałby ciężar udowodnienia zasadności zarzutu przedawnienia.

Dlatego też nie ma racji apelujący, że uwzględnienie zarzutu przedawnienia jest sprzeczne z art. 5 k.c. i wywody apelacji w tym zakresie są bezprzedmiotowe.

Nie sposób zatem przyjąć za apelującym, iż Sąd I Instancji dopuścił się naruszenia wskazanych w apelacji przepisów prawa procesowego, skutkujących uniemożliwieniem powodowi podjęcie działań zmierzających do udowodnienia zgłoszonego żądania.

Jednocześnie trzeba zaznaczyć, iż Sąd Okręgowy oddalił wniosek dowodowy powoda w postaci przeprowadzenia dowodu z akt postępowania karnego w sprawie II K 71/09, na okoliczność istnienia umowy oraz jej zapisów, którego dopuszczenia i przeprowadzenia w postępowaniu apelacyjnym domagał się skarżący (k.54).

Wniosek ten w ocenie Sądu Okręgowego uznać należało za spóźniony w rozumieniu art. 381 k.p.c., zgodnie z którym to przepisem, Sąd drugiej instancji może pominąć nowe fakty i dowody, jeżeli strona mogła je powołać w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, chyba że potrzeba powołania się na nie wynikła później.

W niniejszej sprawie powód w żaden sposób nie wykazał, że zachodziła jakakolwiek przeszkoda uniemożliwiająca powołanie tych dowodów na etapie postępowania przed Sądem pierwszej instancji, czy też by ich potrzeba powołania wynikła później.

Postępowanie karne przeciwko A. K. w sprawie sygn. II K71/09, toczące się przed Sądem Rejonowym w Skarżysku – Kamiennej, zakończyło się w 2010r. Sąd Okręgowy w Kielcach IX Wydział Karny Odwoławczy, rozpoznając apelację

oskarżonego A. K., wyrokiem z dnia 12 lipca 2010r. sygn. IX Ka 410/10 utrzymał w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Skarżysku – Kamiennej z dnia 28 grudnia 2009r. sygn. II K 71/09 (k.131, k.164 akt sygn. II K 71/09 Sądu Rejonowego w Skarżysku – Kamiennej).

Powód wystąpił z powództwem przeciwko A. K. w niniejszej sprawie w dniu 2 października 2015r. (k.18) a więc po upływie ponad pięciu lat od daty uprawomocnienia się wyroku w tej sprawie karnej.

W świetle przedstawionych okoliczności apelacja powoda jako bezzasadna podlegała oddaleniu, o czym Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c.

Koszty wynagrodzenia kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu A. K., należne w postępowaniu apelacyjnym, które funkcje sprawował radca prawny W. G. Sąd Okręgowy przyznał w postanowieniu z dnia 23 listopada 2016r. (k.103), w oparciu o § 1 ust. 1 i 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 listopada 2013 roku w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej w zw. z § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015.1804).

O nieuiszczonych kosztach sądowych, Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tj. Dz.U. z 2014r., poz. 1025 ze zm.), zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania i nakazał pobrać od powoda jako przegrywającego apelację na rzecz skarbu Państwa – sądu Rejonowego w Starachowicach kwotę 2 952,00 zł (na którą złożyło się wynagrodzenie kuratora ustanowionego dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego, tymczasowo pokryte z sum Skarbu Państwa).

SSO Teresa Strojnowska SSO Sławomir Buras SSR Rafał Krasoń (del)

## ZARZĄDZENIE

- (...)

(...)